

Правовий статус особи, яка надає правову допомогу

Мікулінцева В., студентка гр. ЮМ-92

Науковий керівник: Солонар А.В. асистент кафедри АГПФЕБ СумДУ

У статті 56 Цивільного процесуального кодексу України визначено такого суб'єкта цивільного процесу як «особа, що надає правову допомогу». Тобто це фахівець у галузі права який за законом має право на надання правової допомоги, але більше ні в одному законі чи іншому нормативно-правову акті не надається ні визначення, ні тлумачення цього суб'єкта цивільного процесу. Тому визначення правового статусу особи, що надає правову допомогу на даний момент є досить актуальним питанням у практиці не лише цивільного судочинства, але в інших сферах юриспруденції [1].

Але варто зазначити, що уже в Законі України «Про безоплатну правову допомогу», який набув чинності 09.07.2011 року, дане визначення терміну виключено. І тепер стає незрозумілим яким чином можливо визначати даного суб'єкта цивільного судочинства та процесу. А це є неправомірно, оскільки згідно статті 59 Конституції України кожен є вільним у виборі захисника своїх прав і не завжди цим захисником виступає саме адвокат, оскільки правовою допомогою є професійна діяльність юристів, які працюють у державних, громадських та приватних структурах або індивідуально, що спрямована на забезпечення інформованості громадян України, іноземців, осіб без громадянства про свої права, підготовку всіх документів, покликаних сприяти реалізації прав і свобод людини і громадянина, представництво громадян в усіх органах державної влади, органах місцевого самоврядування України і інших держав світу, міжнародних організаціях, а також інша діяльність з захисту прав, свобод і законних інтересів громадян. В цьому законі говориться, що правова допомога громадянам повинна надаватися безоплатно, а кожен громадянин є вільним у виборі захисника своїх прав [2].

Особа, яка надає правову допомогу це особа, яка бере участь у справі з метою захисту прав та інтересів інших осіб, адже ці особи займають статус представників, зокрема, як зазначено у ст. 12 ЦПК, такими особами можуть бути адвокати та інші фахівці у галузі права. Тобто ці особи мають не матеріальний, а процесуальний інтерес у справі, який направлений на надання особам кваліфікованої правової допомоги, яка допоможе останнім реалізувати свої процесуальні права згідно з принципом змагальності, встановити істину у справі та тим самим сприяти суду у постановленні законного та обґрунтованого рішення.

Необхідно наголосити на тому, що точне визначення терміну «фахівець у галузі права (особа, що надає правову допомогу) знайти майже неможливо, оскільки визначення терміну «фахівець у галузі права» на сьогодні можливо знайти лише в одному нормативно-правовому акті, а саме в проекті Закону України «Про безоплатну правову допомогу», який дає таке визначення терміну « фахівця в галузі права »: фахівець у галузі права - це особа, яка має вищу юридичну освіту, високий рівень професійних знань у відповідній сфері законодавства та практичний досвід правозастосування у цій сфері законодавства не менше трьох років.

При цьому варто зазначити, що уже в Законі України «Про безоплатну правову допомогу», який набув чинності 09.07.2011 року, дане визначення терміну виключено. І тепер стає незрозумілим яким чином можливо визначати даного суб'єкта цивільного судочинства та процесу. Тим самим зроблено крок до того, щоб на законодавчому рівні право надавати правову допомогу могли лише адвокати. А це є неправомірно, оскільки згідно статті 59 Конституції України кожен є вільним у виборі захисника своїх прав і не завжди цим захисником виступає саме адвокат, оскільки правовою допомогою є професійна діяльність юристів, які працюють у державних, громадських та приватних структурах або індивідуально, що спрямована на забезпечення інформованості громадян України, іноземців, осіб без громадянства про свої права, підготовку всіх документів, покликаних сприяти реалізації прав і свобод людини і громадянина, представництво громадян в усіх органах державної влади, органах місцевого самоврядування України і інших держав світу, міжнародних організаціях, а також інша діяльність з захисту прав, свобод і законних інтересів громадян.

Так як в жодному із нормативних актів не дається чіткого і конкретного визначення хто саме є особою, яка надає правову допомогу. До того ж даний учасник цивільного процесу має надзвичайно обмежені права і досить невизначене правове становище у здійсненні цивільного процесу. Також особа, яка надає правову допомогу, не має права брати активну участь в судових засіданнях, тому її правова допомога має позасудовий характер і допускається лише ухвалою суду за заявою особи, яка бере участь у справі.

Крім того, особа, яка надає правову допомогу, має обмежені права: знайомитися з матеріалами справи, робити з них витяги, знімати копії долучених до справи документів, бути присутнім у судовому засіданні.

Отже, виходячи з вищесказаного можна зробити такий висновок: що в особи яка надає правову допомогу дуже обмежені права, що єдиним фахівцем у галузі права є адвокат, який і має право надавати правову допомогу. Однак чинній практиці цивільного судочинства це положення суперечить, адже фахівцями у галузі права є не лише адвокати, а і юристи, нотаріуси, які також мають право надавати правову допомогу громадянам.

Література

1. Цивільний процесуальний кодекс - Х. : «Одіссей», 2011. – 184 с.
2. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 року // [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3460-17> .
3. Тертишніков В. І. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / В.І. Тертишніков. - Харків: Видавець СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2007. - 576с.